

SMĚRNICE RADY

ze dne 29. května 1990

o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro práci se zobrazovacími jednotkami (pátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

(90/270/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 118a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise Úř.věst. č. C 113, 29. 4. 1988, s.7,

Úř.věst. č. C 130, 26. 5. 1989, s. 5., předložený po konzultaci s Poradním výborem pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci,

ve spolupráci s Evropským parlamentem Úř.věst. č. C 12, 16. 1. 1989, s. 92 a

Úř.věst. č. C 113, 7. 5. 1990.,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru Úř.věst. č. C 318, 12. 12. 1988, s. 32.,

vzhledem k tomu, že článek 118a Smlouvy stanoví, že Rada přijme, prostřednictvím směrnic, minimální požadavky pro podporu zlepšení, zejména v pracovním prostředí, k zabezpečení vyšší úrovně ochrany bezpečnosti a zdraví zaměstnanců;

vzhledem k tomu, že podle tohoto článku nesmí tyto směrnice ukládat administrativní, finanční a právní omezení, která by bránila zakládání a rozvoji malých a středních podniků;

vzhledem k tomu, že sdělení Komise o jejím programu o bezpečnosti, hygieně a zdraví při práci Úř.věst. č. C 28, 3. 2. 1988, s. 3. stanoví přijetí opatření ohledně nových technologií; že Rada ve svém usnesení ze dne 21. prosince 1987 o bezpečnosti, hygieně a zdraví při práci Úř. věst. č. C 28, 3. 2. 1988, s. 1. zaznamenala tento úmysl;

vzhledem k tomu, že dodržování minimálních požadavků pro zajištění vyšší úrovně bezpečnosti na pracovištích se zobrazovacími jednotkami je nezbytným předpokladem pro zaručení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců;

vzhledem k tomu, že toto je samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci Úř. věst. č. L 183, 29. 6. 1989, s. 1.; že se proto ustanovení uvedené směrnice použijí v plném rozsahu na používání zobrazovacích jednotek zaměstnanci, aniž tím jsou dotčena přísnější a/nebo zvláštní ustanovení této směrnice;

vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé se musí být informováni o nejnovějším pokroku v technologii a vědeckých nálezech týkajících se podoby pracoviště, aby mohly provést všechny změny nezbytné k zaručení lepší úrovně ochrany bezpečnosti a zdraví zaměstnanců;

vzhledem k tomu, že ergonomická hlediska jsou zvláště důležitá pro pracoviště s obrazovkami;

vzhledem k tomu, že tato směrnice představuje konkrétní příspěvek k vytvoření sociálního rozměru vnitřního trhu,

vzhledem k tomu, že na základě rozhodnutí 74/325/EHS Úř. věst. č. L 185, 9. 7. 1974, s. 15. je Poradní výbor pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci konzultován Komisí za účelem vypracování návrhů v této oblasti,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Oddíl I obecná ustanovení

Článek 1 Předmět

1. Tato směrnice, která je pátou samostatnou směrnicí ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS, stanoví minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pro práci se zobrazovací jednotkou, jak je vymezeno v článku 2.

2. Ustanovení směrnice 89/391/EHS jsou plně použitelná na celý rozsah uvedený v odstavci 1, aniž jsou dotčena přísnější a/nebo zvláštní ustanovení obsažená v této směrnici.

3. Tato směrnice se nevztahuje na:

- a) kabiny řidičů nebo kabiny pro obsluhu vozidel nebo strojů;
- b) počítačové systémy v dopravních prostředcích;
- c) počítačové systémy určené především pro veřejné užívání;
- d) "přenosné" systémy dočasně používané na pracovišti;
- e) kalkulátory, kontrolní pokladny a jakýkoli přístroj, která mají malé zařízení pro zobrazování údajů nebo výsledků měření nezbytné k přímému používání těchto přístrojů;
- f) psací stroje klasického pojetí, typu známého jako "psací stroj s okénkem".

Článek 2 **Definice**

Pro účely této směrnice se:

- a) "obrazovkou" rozumí stínítko pro zobrazování alfanumerických znaků nebo grafického zobrazení bez ohledu na použitý způsob zobrazování,
- b) "pracovištěm" rozumí soustava zahrnující zobrazovací jednotku, popřípadě vybavená klávesnicí či vstupním zařízením a/nebo softwarem určujícím rozhraní člověk/počítač, volitelným příslušenstvím, periferním zařízením včetně disketové jednotky, telefonem, modemem, tiskárnou, stojanem na dokumenty, pracovním sedadlem, pracovním stolem nebo deskou a bezprostředním pracovním prostředím.
- c) "zaměstnancem" rozumí jakýkoliv zaměstnanec ve smyslu čl. 3 písm. a) směrnice 89/391/EHS, který obvykle používá zobrazovací jednotku jako významnou součást své běžné práce.

Oddíl II **povinnosti zaměstnavatelů** **Článek 3** **Rozbor pracovišť**

1. Zaměstnavatelé jsou povinni provádět rozbor pracovišť k posouzení podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví, které vytvářejí pro své zaměstnance, zejména z hlediska možných rizik pro zrak, tělesných potíží a potíží z psychického stresu.

2. Zaměstnavatelé musí přijmout příslušná opatření k odstranění zjištěných rizik na základě hodnocení, podle odstavce 1, s přihlédnutím k jejich dodatečným nebo kombinovaným účinkům.

Článek 4 **Pracoviště poprvé uváděná do provozu**

Zaměstnavatelé musí přijmout příslušná opatření k tomu, aby pracoviště poprvé uvedená do provozu po 31. prosinci 1992 splňovala minimální požadavky stanovené v příloze.

Článek 5 **Pracoviště, která jsou již v provozu**

Zaměstnavatelé musí přijmout příslušná opatření k tomu, aby pracoviště, která byla uvedená do provozu před 31. prosincem 1992, byla upravena tak, aby splňovala minimální požadavky stanovené v příloze nejpozději do čtyř let po tomto datu.

Článek 6 **Informování a školení zaměstnanců**

1. Aniž je dotčen článek 10 směrnice 89/391/EHS, zaměstnanci jsou informováni o všech otázkách bezpečnosti a ochrany zdraví týkajících se jejich pracoviště, zejména informace o opatřeních použitelných na pracoviště uplatňovaných na základě článků 3, 7 a 9.

Ve všech případech zaměstnanci nebo jejich zástupci jsou informováni o všech opatřeních týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví, která mají být přijata na základě této směrnice.

2. Aniž je dotčen článek 12 směrnice 89/391/EHS, každý zaměstnanec je také vyškolen o používání pracovního místa předtím, než začne vykonávat tento typ práce a vždy, když dojde k podstatným změnám v organizaci pracovního místa.

Článek 7

Průběh každodenní práce

Zaměstnavatel musí plánovat činnost zaměstnance tak, aby práce u obrazovky byla během dne periodicky přerušována přestávkami nebo změnami činnosti, které by omezily práci s obrazovkou.

Článek 8

Konzultace a účast zaměstnanců

Konzultace a účast zaměstnanců a/nebo jejich zástupců na témata obsažená v této směrnici, včetně její přílohy, se konají v souladu s článkem 11 směrnice 89/391/EHS.

Článek 9

Ochrana očí a zraku zaměstnanců

1. Zaměstnanci mají nárok na příslušnou prohlídku očí a zraku provedenou osobou s potřebnou kvalifikací:

- před zahájením práce s obrazovkou,
- poté v pravidelných intervalech,
- v případě zrakových potíží, které mohou být způsobeny prací s obrazovkou.

2. Zaměstnanci mají nárok na vyšetření odborným očním lékařem, pokud výsledky zkoušky uvedené v odstavci 1 prokáží jeho nezbytnost.

3. Zaměstnancům musí být poskytnuty zvláštní zrak chránící pomůcky vhodné pro dotyčnou práci, jestliže z výsledků zkoušky uvedené v odstavci 1 nebo vyšetření uvedeného v odstavci 2 vyplývá, že je to nezbytné a nelze-li použít běžných zrak chránících pomůcek.

4. Opatření přijatá na základě tohoto článku nesmí za žádných okolností znamenat pro zaměstnance větší finanční zatížení.

5. Ochrana očí a zraku zaměstnanců může být zajišťována jako součást státního systému ochrany zdraví.

Oddíl III

Různá ustanovení

Článek 10

Úpravy přílohy

Úpravy přílohy čistě technického rázu v souvislosti s technickým rozvojem a se změnami v mezinárodních předpisech či specifikacích a poznatcích v oblasti zobrazovacích jednotek jsou přijaty postupem stanoveným článkem 17 směrnice 89/391/EHS.

Článek 11

Závěrečná ustanovení

1. Členské státy nejpozději do 31. prosince 1992 uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí.

Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

2. Členské státy sdělí Komisi znění ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijaly nebo přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

3. Každé čtyři roky předloží členské státy Komisi zprávu o praktickém provádění této směrnice a uvedou hlediska zaměstnavatelů i zaměstnanců.

Komise o tom uvědomí Evropský parlament, Radu, Hospodářský a Sociální výbor a Poradní výbor pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci.

4. Komise předkládá pravidelně Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o provádění této směrnice s přihlédnutím k odstavcům 1, 2 a 3.

Článek 12

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne 29. května 1990.

Za Radu
předseda
B. Ahern

PŘÍLOHA MINIMÁLNÍ POŽADAVKY

(Články 4 a 5)

Úvodní poznámka:

Povinnosti stanovené touto přílohou se uplatní v zájmu dosažení cílů této směrnice a pokud, zaprvé, jsou dotyčné složky na pracovním místě přítomny a, za druhé, nebrání tomu podstatné požadavky nebo vlastnosti daného úkolu.

vybavení

a) Obecná poznámka

Samotné používání vybavení nesmí být zdrojem rizika pro zaměstnance.

b) Obrazovka

Znaky na obrazovce musí být ostré a zřetelné, přiměřeně veliké a s dostatečnou vzdáleností mezi znaky a řádky.

Obraz na obrazovce musí být ustálený, bez blikání nebo jiných projevů nestálosti.

Jasnost a/nebo kontrast mezi znaky a pozadím musí být uživatelem snadno nastavitelná a také snadno přizpůsobitelná okolním podmínkám.

Obrazovka se musí snadno a volně natáčet a naklánět podle potřeby uživatele.

Je možné použít zvláštní podstavec pod obrazovku nebo nastavitelný stůl.

Na obrazovce nesmí být žádné odlesky nebo odrazy světla, které by mohly rušit uživatele.

c) Klávesnice

Klávesnice musí být nakloněná a oddělená od obrazovky, aby si zaměstnanec sám mohl zvolit pohodlnou pracovní polohu nevyvolávající únavu rukou nebo paží.

Prostor před klávesnicí musí být dostatečný, aby poskytoval uživateli oporu pro ruce a paže.

Klávesnice musí mít matný povrch k zamezení odlesků světla.

Uspořádání klávesnice a úprava kláves musí usnadňovat použití klávesnice.

Symboly na klávesách musí být dostatečně kontrastní a dobře čitelné z určené pracovní polohy.

d) Pracovní stůl nebo pracovní deska

Pracovní stůl nebo deska musí být dostatečně velké, s málo odrážejícím povrchem a musí umožňovat proměnlivé uspořádání obrazovky, klávesnice, dokumentů a příslušenství.

Stojan na dokumenty musí být stabilní a nastavitelný a musí být umístěn tak, aby byly co nejvíce omezeny nepohodlné pohyby hlavy a očí.

Musí být dostatečný prostor k tomu, aby si zaměstnanci mohli zvolit pohodlnou polohu.

e) Pracovní sedadlo

Pracovní sedadlo musí být stabilní a musí uživateli umožňovat volnost pohybů a zaujetí pohodlné polohy.

Sedadlo musí mít nastavitelnou výšku.

Zádové opěradlo musí mít nastavitelnou jak výšku, tak i sklon.

Opěrka pro nohy musí být poskytnuta každému, kdo ji požaduje.

PROSTŘEDÍ

a) Požadavky na prostor

Pracoviště musí mít takové rozměry a uspořádání, aby poskytovalo uživateli dostatek prostoru ke změně polohy a střídání pohybů.

b) Osvětlení

Osvětlení místnosti a/nebo bodové osvětlení (pracovní svítidla) musí zabezpečovat dostatečné světelné podmínky a přiměřený kontrast mezi obrazovkou a pozadím prostředí, s přihlédnutím k typu práce a zrakovým požadavkům uživatele.

Možným rušivým oslněním a odrazy světla na obrazovce nebo jiném vybavení musí být předcházeno uspořádáním pracoviště a pracovního místa, rozmístěním a technickými vlastnostmi zdrojů umělého světla.

c) Odrazy světla a oslnění

Pracovní místa musí být uspořádána tak, aby zdroje světla, jako jsou okna a jiné otvory, průhledné či světlo propouštějící stěny, a jasně barevné vybavení nebo stěny nezpůsobovaly přímé oslnění a žádné rušivé odrazy světla na obrazovce.

Okna musí být vybavena vhodným systémem nastavitelných žaluzií k tlumení denního světla dopadajícího na pracovní místo.

d) Hluk

Hluk vydávaný vybavením, které je součástí pracovního místa, musí být brán v úvahu při vybavování pracovního místa, zejména nesmí rozptylovat pozornost nebo rušit řeč.

e) Teplota

Vybavení, které je součástí pracovního místa (pracovních míst), nesmí vydávat nadměrné teplo, které by mohlo zaměstnancům vadit.

f) Záření

Záření, s výjimkou viditelné části elektromagnetického spektra, musí být sníženo na zanedbatelnou úroveň z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců.

g) Vlhkost

Je třeba zajistit a udržovat přiměřenou úroveň vlhkosti.

rozhraní člověk/POČÍTAČ

Při navrhování, výběru, nákupu a úpravě softwaru a při vymezování úkolů předpokládajících použití zobrazovací jednotky zaměstnavatel přihlédne k těmto zásadám:

- a) software musí být vhodný pro daný úkol;
- b) software musí být snadno použitelný a v případě potřeby přizpůsobitelný úrovni uživatelových znalostí nebo zkušeností; žádný prostředek pro kontrolu množství nebo kvality nesmí být používán bez vědomí zaměstnanců;
- c) systémy musí poskytovat zaměstnancům údaje o jejich výkonu;
- d) systémy musí zobrazovat informace ve formátu a rychlosti, které jsou přizpůsobeny uživatelům;
- e) musí být uplatňovány zásady ergonomie softwaru, zvláště při zpracování údajů o člověku.